

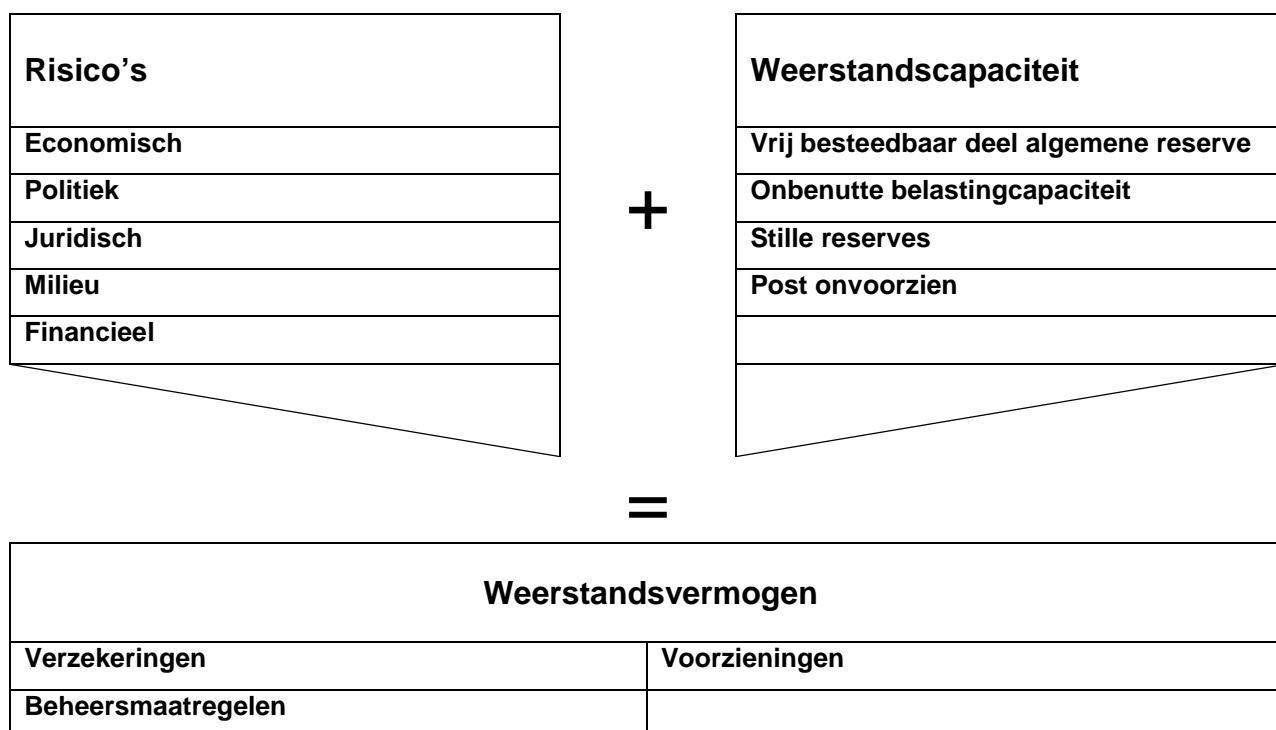
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

BEGRIPPEN

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële risico’s op te kunnen vangen teneinde zijn taken voort te kunnen zetten”.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico’s waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en de volgende jaren van het meerjarenperspectief.

Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico’s in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit. De relatie daartussen geeft het weerstandsvermogen aan volgens onderstaande figuur. Aan de hand van dit schema wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Bunnik bepaald.

De risico’s voor het weerstandsvermogen zijn die risico’s die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico’s – risico’s die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico’s in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

Risicoprofiel

Voor de bepaling dat de kans zich voordoet is onderstaande verdeling aangehouden.

Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid voor zal doen
Uitgesloten	0%
Zeer onwaarschijnlijk	5%
Onwaarschijnlijk	10%
Uitzonderlijk	20%
Mogelijk	30%
Aannemelijk	50%

Waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	90%

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten zijn beoordeeld op mogelijke risico's. Op basis van deze beoordeling is de tabel in de bijlage samengesteld. Van de geïnventariseerde risico's is per risico de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico geschat. Tenslotte is aangegeven of het een structureel (S) of incidenteel (I) risico betreft.

Voor het gecalculeerd risicobedrag en de bijbehorende kans, welke resulteert in de financiële impact wordt verwezen naar de bijlage. Deze resulteert in onderstaande tabel.

	ACTUALISATIE BEGROTING 2018	ACTUALISATIE BEGROTING 2018	ACTUALISATIE BEGROTING 2018
	Gecalculeerd Risicobedrag	Kans	Financiële Impact
Uitgesloten	0	0%	0
Zeer onwaarschijnlijk	26.995.185	5%	1.349.759
Onwaarschijnlijk	905.000	10%	90.500
Uitzonderlijk	210.000	20%	42.000
Mogelijk	530.000	30%	159.000
Mogelijk aannemelijk	80.000	40%	32.000
Aannemelijk	1.332.000	50%	666.000
Aannemelijk waarschijnlijk	200.000	60%	120.000
Waarschijnlijk	70.000	70%	49.000
Zeer waarschijnlijk	0	90%	0
Voordoend	0	100%	0
Totaal	30.322.185		2.508.259
Benodigd bedrag bufferreserve o.b.v. risico-profiel 50%			835.000
Saldo begroot 1-1-18 reserves en voorziening			896.124
Verschil			-61.124

Voor het opvangen van de geschatte risico's is gekozen voor een risicoprofiel van 50% en hoger. Hiertoe wordt de bufferreserve ingezet. Bij een verschuiving van het risicoprofiel zal dat gevolgen hebben voor de grootte van de bufferreserve en de algemene reserve.

Ratio weerstandsvermogen

Hieronder is deze ratio per 1 januari 2018 weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit } 10.681.707}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit } 2.508.659} = 4.3$$

De ratio weerstandsvermogen is gedaald van 6.1 naar 4.3. Volgens de norm is dit nog steeds uitstekend.

Deze daling wordt hoofdzakelijk verantwoord door:

- Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2017 – 2020 is de benodigde weerstandscapaciteit gestegen van € 2.273.500 naar € 2.508.259.
- De beschikbare weerstandscapaciteit is gedaald ten opzichte van de meerjarenbegroting 2017 - 2020. Dit komt door een daling van de algemene reserve voor onder meer formatie en het transformatieplan.

Hoewel er geen algemene norm is voor de ratio van het weerstandsvermogen, wordt in veel gemeenten als referentiekader gebruik gemaakt van een waarderingstabel die luidt:

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 – 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 – 1.4	Voldoende
D	0.8 – 1.0	Matig
E	0.6 – 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze vijf financiële kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote (en: netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen);
2. de solvabiliteitsratio;
3. kengetal grondexploitatie;
4. structurele exploitatieruimte;
5. belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden (voorheen opgenomen onder paragraaf Lokale lasten en heffingen).

Ter beoordeling van de kengetallen kan onderstaand schema gehanteerd worden:

Schema: beoordeling kengetallen

Kengetal	Categorie A Categorie B Categorie C		
	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130% >130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130% >130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
5. Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De cijfers die gepresenteerd worden bevatten cijfers van de jaarrekening 2016 en de begrotingscijfers van 2017 en verder.

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een daling van de netto schuldquote is positief, de schuldenlast daalt (oftewel: financiering geschiedt meer met eigen middelen).

(Bedragen x 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Vaste schulden	8.401	6.900	5.400	3.900	2.400	1.350
B Netto vlottende schuld	1.566	1.596	1.626	1.657	1.688	1.720
C Overlopende passiva	1.758	1.792	1.826	1.860	1.896	1.932
D Financiële activa	61	61	61	61	61	61
E Uitzettingen < 1 jaar	4.826	4.918	5.011	5.106	5.203	5.302
F Liquide middelen	213	-7.155	-5.622	-4.120	-5.020	-5.750
G Overlopende activa	1.307	1.332	1.358	1.383	1.410	1.437
H Totale baten (excl. Mutaties reserves))	28.339	25.718	32.738	26.038	26.215	26.313
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	18,77%	43,28%	24,57%	19,15%	16,52%	15,02%

Voor 2018 is de netto schuldquote 24.57%. Dit is kleiner dan 90% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De gemeente Bunnik heeft geen doorgeleende gelden. Hierdoor is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen gelijk aan de netto schuldquote.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balans totaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

(Bedragen x 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Eigen vermogen	32.503	29.931	28.826	27.994	27.407	26.577
B Balanstotaal	48.658	45.009	42.353	40.001	37.926	36.057
Solvabiliteit (A/B) x 100%	66,80%	66,50%	68,06%	69,98%	72,27%	73,71%

Voor 2018 is de solvabiliteitsratio 68.06%. Dit is groter dan 50% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

(Bedragen x 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Bouwgronden in exploitatie	4.287	4.835	1.035	-5.015	-5.015	-5.015
B Totale baten (excl.mutaties reserves)	28.339	25.718	32.738	26.218	26.215	26.313
Grondexploitatie (A/B) x 100%	15,13%	18,80%	3,16%	-19,13%	-19,13%	-19,06%

Voor 2018 is de grondexploitatie 3,16%. Dit valt onder de 20% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Gemeente Bunnik heeft voor 2018 een positief percentage van 2,1%.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Totale structurele lasten	27.472	25.901	33.596	27.055	27.038	27.150
B Totale structurele baten	28.133	25.379	34.267	27.018	27.466	27.581
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	640	292	385	385	385	385
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	661	904	1.108	997	1.227	1.268
E Totale baten(A+B+C-D)	55.584	50.668	67.140	53.461	53.663	53.848
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x100%	1,2%	0,2%	2,1%	1,1%	2,4%	2,4%

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de onroerende zaakbelasting (OZB), de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in een jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde van voorgaand jaar.

A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	486	483	483	483	483	483
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	176	176	176	176	176	176
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	206	206	206	206	206	206
D Eventuele heffingskorting						
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	868	865	865	865	865	865
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in 2015	716	723	723	723	723	723
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar	121,2%	119,6%	119,6%	119,6%	119,6%	119,6%

Voor 2018 is de belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden 119,6%. Dit is groter dan 105% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie C meest risicovol valt.